

Mubarek-dani i noći 1443/1444. god. po H/ 2022. god.

Mubarek dani i noći predstavljaju odabrane vremenske periode koji, prema islamskom učenju, imaju značajniju vrijednost od drugih vremena. Za neke dane i noći i njihove izuzetne vrijednosti postoji izravna potvrda u Kur'anu i vjerodostojnim Poslanikovim a.s. hadisima. Ti dani i noći su usko vezani za značajne događaje u povijesti islama i odraz su velike Božije milosti ljudima. Vrata Božije milosti su uvijek otvorena, a posebno u tim danima i noćima. U većini mubarek dana i noći preporučuje se dobrovoljni ibadet (namazi, post, dove, zikr, učenje Kur'ana). Allahov poslanik Muhammed, a.s., u jednom je rekao: "Najbolji dan, u kome se sunce rodilo, jeste petak. Tog dana je stvoren Adem, tog dana je uveden u Džennet i toga dana je izašao iz njega." Pored noći uoči petka, u vjerodostojnim hadisima pominje se kao posebno vrijedna i noć uoči ponedjeljka.

Važni datumi u 2022. godini

Lejletu-r-regaib 2. Redžeb, 1443. / Četvrtak 3. Februar 2022. god.

Lejletu-l-Mi'radž 26. Redžeb, 1443. /Nedjelja 27. Februar 2022. god.

Lejletu-l-berat 14. Ša'ban, 1443. / Četvrtak 17. Mart 2022. godine

Uoči ramazana, 1. teravija 29. Ša'ban, 1443. / Petak 1. April 2022. god.

Početak posta 1. Ramazan, 1443. / Subota 2. April 2022. god.

Lejletu-Bedr 16. Ramazan, 1443. /Nedjelja 17. April 2022. god.

Dan pobjede na Bedru 17. Ramazan, 1443. /Ponedjeljak 18. April 2022. god.

Ulazak u i'tikaf/Fethu-Mekke/ 20. Ramazan, 1443. / Četvrtak 21. April 2022. god.

Lejletu-l-kadr 26. Ramazan, 1443. /Srijeda 27. April 2022. god.

Ramazanski bajram, 1. dan 1. Ševval, 1443. /Ponedjeljak 2. Maj 2022. god.

Ramazanski bajram, 2. dan 2. Ševval, 1443. / Utorak 3. Maj 2022. god.

Ramazanski bajram, 3. dan 3. Ševval, 1443. /Srijeda 4. Maj 2022. god.

Jevmu-Arefe 9. Zu-l-hidže, 1443. / Petak 8. Juli 2022. god.

Kurban-bajram, 1. dan 10. Zu-l-hidže, 1443. / Subota 9. Juli 2022. god.

Kurban-bajram, 2. dan 11. Zu-l-hidže, 1443. /Nedjelja 10. Juli 2022. god.

Kurban-bajram, 3. dan 12. Zu-l-hidže, 1443. / Ponedjeljak 11. Juli 2022. god.

Kurban-bajram, 4. dan 13. Zu-l-hidže, 1443. / Utorak 12. Juli 2022. god.

Nova 1444. hidžr. godina 1. Muharrem, 1444. /Subota 30. Juli 2022. god.

Jevmu-ašura 10. Muharrem, 1444. / Ponedjeljak 8. August 2022. god.

Mevlud 12. Rebiu-l-evvel, 1444. / Subota 8. Oktobar 2022. god.

POJAŠNJENJA NAŠIH BLAGDANA I VAŽNIH DANA I NOĆI

LEJLETU-L-REGAIB

Lejletur-regaib je poznata i kao "noć začeca" i "noć želja". U Kur'anu i vjerodostojnim hadisima nema potvrde njezine izrazite vrijednosti. Obilježava se kao noć u kojoj je nagoviješten dolazak posljednjeg Božijeg poslanika Muhammeda, a.s.

LEJLETU-L-MI'RADŽ

"Lejletul-Mi'radž je noć o kojoj govore i Kur'an i Hadis, a pod ovom odrednicom podrazumijevaju se i Isra (ponoćno putovanje od Mekke do Kuds u Jerusalemu) i Mi'radž (uzdignuće Božijeg poslanika do Sidretul-muntehaa), koji su se dogodili u istoj noći. Prema povijesnim izvorima, ovaj događaj se zbio u jednom od najtežih perioda Muhammedovog, a.s., poslanstva, neposredno nakon senetul-huzna (godine tuge) u kojoj je Poslanik izgubio dva najveća oslonca, pomagača i zaštitnika među ljudima, h. Hatidžu i Ebu Taliba. Poslije toga gubitka, Poslanik je išao u Taif da tamošnje stanovnike pozove u islam, ali umjesto pristanka protjerali su ga kamenicama i pogrdama. U tim trenucima Poslanik je tražio zaštitu od Najvećeg Zaštitnika i Allah, dž.š., ga je obradovao Israom i Mi'radžom. Cijeli ovaj događaj je precizno izložen i do u detalje objašnjen brojnim hadisima i povijesnim djelima.

U Kur'anu je o Israu zabilježeno: **سُبْحَانَ الَّذِي أَسْرَى بِعَبْدِهِ لَيْلًا مِنَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ إِلَى الْمَسْجِدِ الْأَقْصَى الَّذِي بَارَكْنَا حَوْلَهُ لِنُرِيَهُ مِنْ آيَاتِنَا ۚ إِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ** "Neka je slavljen Onaj Koji je proveo Svoga roba od Mesdžidul-Harama (Kabe) do Mesdžidul-Aksa (Kuds) čiju smo okolinu blagoslovili kako bismo mu znamenje Naše pokazali. Zaista On sve čuje i sve vidi." (El-Isra,1)

Na Miradžu je Poslanik uzdignut na najviše nebo i boravio je u blizini Uzvišenog Gospodara, prekoračivši granicu koju nije dopušteno prekoračiti ni samim melekima. Tu je vidio znamenja koje ljudsko oko nije vidjelo, niti će vidjeti do Sudnjeg dana. Na Mi'radžu je Poslaniku objavljen propis o namazu koji je, prema njegovim riječima, "Mi'radž (duhovno uzdignuće) muslimana", a objavljena su mu i tri posljednja ajeta sure El-Bekare. Nije precizno zabilježeno kada je bila noć Israa i Mi'radža. Sigurno je da je bila prije Hidžre, bez daljnjeg preciziranja, ali je pretpostavka da je to 26. noći mjeseca redžeba.

LEJLETU-L-BERAT

Prema nekim predajama, u noći Berat objavljen je ajet o promjeni kible: "I okreni lice svoje prema Časnom hramu (Ka'ba) ..." Do tada su se muslimani u namazu okretali prema Kuds (Jerusalem), a od tada se okreću prema Ka'bi (Mekka). U ovoj noći se izvrši raspored događanja u narednoj godini, a u Lejletul-kadru melekima bude naređeno da to izvrše. Noć Lejletul-berat ima više imena: noć polovine ša'bana, noć oprosta, noć oslobođenja, noć izlaganja djela, noć

rasporeda i odluke. Božiji Poslanik je rekao: "Kada nastupi 15. noć ša'bana, provedite je u nafili (namazu), a dan koji slijedi u postu." (Ibn Madždže)

POČETAK RAMAZANSKOG POSTA

Prvi dan mjeseca ramazana, najodabranijeg mjeseca u hidžretskoj godini, izdvojen je kao početak posta, koji traje tokom cijelog ovog mjeseca, od zore do zalaska sunca. Svi dani ramazana imaju posebnu vrijednost. Brojni su kur'anski ajeti i Poslanikovi hadisi koji govore o značaju i vrijednosti ramazana, ibadeta u njegovim noćima i posta u njegovim danima. U Kur'anu su prezentirani osnovni propisi o postu, a u Hadisu dodatno pojašnjeni.

Uz post se neodvojivo vezuje i teravih-namaz koji se klanja nakon jacije-namaza. Ovaj namaz se klanja u džematu, a sastoji se od 20 rekata. Utemeljen je na hadisu u kojem Poslanik, a.s., kaže: "Ko klanja uz ramazan (teravih-namaz), vjerujući i nadajući se (nagradi), bit će mu oprošteni (mali) grijesi koje je počinio." (Mutefekun alejhi)

DAN POBJEDE NA BEDRU – DAN DIJASPORE

Ovoga dana se 2. godine po Hidžri (624) na uzvišenju Bedr zbio prvi oružani sukob između muslimana i mekanskih mušrika. U ovoj bici, protiv hiljade mušričkih, trista četrnaest muslimanskih boraca je izvojevalo pobjedu, uz Božiju pomoć. Odluke dana pobjede na Bedru i noći koja mu je prethodila sadržane su u Božijoj pomoći muslimanskim borcima vojskom meleka. U noći uoči bitke, Božiji Poslanik je Uzvišenom Allahu uputio dovu i ona je uslišana na dan bitke. Historiografi su zabilježili precizne podatke o ovom sukobu.

LEJLETU-L-KADR

Lejletul-kadr je noć utemeljena na Kur'anu i Hadisu. Najznačajnija je u godini stoga što je u njoj počela objava Kur'ana. Nije precizno naznačeno kada ona nastupa, ali se na osnovu Kur'ana i Hadisa pretpostavlja da je to 27. noći ramazana, a Bog najbolje zna. Lejletul-kadr je noć određenja, noć sudbine. U njoj se određuje sudbina za narednu godinu i zapisuje se u Levhi-mahfuz. Njena vrijednost je "veća od hiljadu mjeseci u kojima nema takve noći". To približno iznosi 83 godine, što je veći vremenski period od prosječnog ljudskog vijeka. Preporučeno ju je provesti u ibadetu. O njoj govori istoimena kur'anska sura (poglavlje): "Mi smo ga (Kur'an) počeli objavljivati u noći Kadr. A šta ti misliš šta je noć Kadr? Noć Kadr je bolja od hiljadu mjeseci, meleki i Džibril, s dozvolom Gospodara svoga, spuštaju se u njoj zbog odluke svake. Sigurnost je u njoj sve dok zora ne svane. (El-Kadr)

RAMAZANSKI BAJRAM

Ovaj bajram nastupa prvog dana po završetku ramazanskog posta i traje tri dana. U danima Ramazanskog bajrama muslimani dostojanstveno i sa radošću obilježavaju završetak posta i ispunjenje Allahove naredbe. U ovim danima muslimanima nije dozvoljeno postiti: "Dani tešrika su dani u kojima se jede i pije." (Muslim) Izbjegavaju se raditi i drugi poslovi, izuzev onih čije se izvršenje ne može odložiti, za što ne postoji potvrda u vjerodostojnim izvorima. Osnova za utvrđivanje posebnosti bajramskih dana je Poslanikov hadis, kojeg prenosi Enes: "Kada se

Muhammed preselio iz Mekke u Medinu, stanovnici Medine su imali svoja dva praznika, u kojima su se zabavljali i veselili. Muhammed, a.s., im je tada rekao: 'Allah vam je ova dva praznika zamijenio sa dva bolja, Ramazanskim i Kurban-bajramom.' (Nesai i Ibn Hibban) Bošnjaci drugi dan Ramazanskog bajrama obilježavaju kao Dan šehida, u spomen na sve hrabre i časne bosanske sinove koji su svojim životima štitili vjeru, čast, slobodu i dostojanstvo.

JEVMUL-AREFE

Dan Arefata se najčešće vezuje za obrede hadždža. Stajanje na Arefatu 9. dana mjeseca zulhidždže je čin utvrđen Kur'anom i hadisom i spada u osnovne obrede hadždža. Vrijednost ovoga dana poznata je iz Poslanikovih riječi: "Nema dana u kojem Allah oslobodi više robova od vatre kao što je to dan Arefata." (Muslim

KURBAN BAJRAM

Kurban-bajram su dani u kojima muslimani kolju kurbane. Ovim činom potvrđuju vlastitu spremnost na žrtvu u ime Uzvišenog Allaha. Prvi dan Kurban-bajrama počinje zajedničkim obavljanjem bajram-namaza: "Prvo što ćemo uraditi u ovom danu je da klanjamo bajram-namaz, a zatim ćemo se vratiti kućama i poklati kurbane. Ko tako uradi, postupio je po mome sunnetu." (Buhari) Propis o klanju kurbana ima utemeljenje u Kur'anu: **إِنَّا أَكْبَرُكُمْ** "Mi smo ti, uistinu, mnogo dobro dali, **وَإِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللَّهَ فَاتَّبِعُوا أُمَّرَتِي** zato se Gospodaru svome moli i kurban kolji, **إِنَّ شَانِئَكَ هُوَ الْأَبْتَرُ** onaj koji tebe mrzi sigurno će bez pomena ostati." (El-Kevser, 1-3) Poslanik je u hadisu precizirao da "najbolji posao koji čovjek može za vrijeme Kurban-bajrama uraditi, a to je ujedno tada i najdraži posao Allahu, jeste puštanje krvi svome kurbanu. Kurbanско meso se dijeli na tri jednaka dijela, od kojih se jedna trećina dijeli siromašnima, druga rodbini i prijateljima, a treća zadržava za vlastite potrebe.

NOVA HIDŽRETSKA GODINA

Hidžra je preseljenje Poslanika i prvih muslimana iz Mekke u Medinu i polazna je tačka računanja vremena muslimanskog kalendara. Prema proračunu, Hidžra se dogodila 20. septembra 622. godine. Utvrđivanje ovog događaja kao početka računanja vremena datira od halife Omera, a odluka je donijeta 17. godine nakon Hidžre. Mjesec muharrem je određen kao prvi mjesec u godini, zato što se ponovo počinjalo s radom nakon povratka sa hadždža. Era je, tako, započela ne sa danom Hidžre, nego sa prvim danom mjeseca muharrema godine Hidžre. Taj prvi dan je bio petak, 16. temuz (juli) 933. godine seleukidske ere i 622. godine julijanskog (gregorijanskog) kalendara.

JEVMUL AŠURE

Ovaj mubarek dan je značajan zbog događaja koji su presudno utjecali na tok ljudske povijesti. Muhammed, a.s., postio je ovoga dana i preporučio i drugim muslimanima da to čine. Post na ovaj dan vezan je i za tradicije sljedbenika drugih vjeroispovijesti. Ovaj mubarek dan je značajan zbog događaja koji su presudno utjecali na tok ljudske povijesti. Muhammed, a.s., postio je

ovoga dana i preporučio i drugim muslimanima da to čine. Post na ovaj dan vezan je i za tradicije sljedbenika drugih vjeroispovijesti. Između značajnih događaja izdvajamo: 1. Musa, a.s., s Izraelićanima prešao preko Crvenog mora, 2. Nuh, a.s., sa svojim sljedbenicima se iskrcao iz lađe na brdu Džudijj nakon potopa, 3. Junusa, a.s., izbacio kit iz svojih čeljusti na obalu mora, 4. Allah, dž. š., oprostio Ademu, a.s., prekršaj u Džennetu, 5. Trgovačka karavana, koja je putovala prema Egiptu, izvadila je Jusufa, a.s., iz bunara u kojeg su ga bacila njegova braća, 6. Rođen je Isa, a.s., a na isti dan i uklonjen sa ovoga svijeta, 7. Rođen je Ibrahim, a.s., 8. Jakubu, a.s., vraćen vid (izgubljen od plača za sinom Jusufom), 9. Ejjubu, a.s., vraćeno zdravlje poslije bolesti od koje mu se raspadalo tijelo, 10. Sulejman, a.s., preuzeo vladarsku upravu nad Izraelićanima. Tradicija naših muslimana je post na Dan Ašure i pripremanje posebnog jela koje se zove ašura, a priprema se od raznih žitarica, plodova i začina koji se koriste u svakodnevnoj ishrani.

MEVLUD – ROĐENJE MUHAMMEDA, A.S.

Muhammed, a.s., posljednji je Božiji poslanik. Rođen je 12. rebiul-evvela 571. godine, u gradu Mekki. Sin je Abdullaha i Amine, iz arapskoga plemena Kurejš. Sigurno je da Muhammed, a.s., pored poslaničke uloge, zauzima najznačajnije mjesto među svim ljudskim veličinama o kojima postoji povijesno svjedočanstvo. On je najbolji primjer svih ljudskih vrlina, uzor čovjeka, roditelja, prijatelja, državnika, vojskovođe ... O njemu se Kur'an izravno izjasnio: Slijedom kur'anskih uputa i hadisa saznaju se i obaveze muslimana prema Poslaniku i nakon njegovog preseljenja na Ahiret. U prvome redu, muslimani su dužni slijediti njegovu vjerničku praksu, s poštovanjem izgovarati njegovo ime, dodajući alejhis-selam, a donijeti salavat na njega kada se spomene njegovo ime: **إِنَّ اللَّهَ وَمَلَائِكَتَهُ يُصَلُّونَ عَلَى النَّبِيِّ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا صَلُّوا عَلَيْهِ وَسَلِّمُوا تَسْلِيمًا** "Zaista Allah i Njegovi meleki donose salavat na Vjerovjesnika! O vjernici, donosite i vi salavat (na njega) i šalžite mu selam!" (El-Ahzab, 56).